

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 34/2006 vp

Hallituksen esitys laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 26 päivänä lokakuuta 2006 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 205/2006 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola ja ylitarkastaja Katriina Laitinen, sisäasiainministeriö
- lainsäädäntösihteeri Veli-Pekka Rautava, ulkoasiainministeriö
- neuvotteleva virkamies Leena Koskinen, opeutusministeriö
- hallitusneuvos Katriina Alaviuhkola, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö

- ylitarkastaja Olli Sorainen, työministeriö
- komisario Kaj Wahlman, Helsingin kihlakunnan poliisilaitos
- johdon tuen erityisasiantuntija, ylitarkastaja Pauliina Helminen, Ulkomaalaisvirasto
- vakuutuspäällikkö Kari Koskinen ja yhteyspäällikkö Essi Rentola, Kansaneläkelaitos
- varapuheenjohtaja Daryl Taylor, jäsen Benni Alexander ja jäsen Sino Yu, Suomen ulkomaalaisyhdistys ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- AKAVA ry
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- Suomen Yrittäjät ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ulkomaalaislakia. Esityksellä pantaisiin täytäntöön unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi.

Direktiivillä on koottu yhteen kaksi asetusta ja yhdeksän direktiiviä, joilla säädettiin Euroopan unionin kansalaisten maahantulo- ja oleskeluoikeudesta. Direktiivin tavoitteena on parantaa unionin kansalaisten asemaa ja helpottaa kansallisten viranomaisten toimia edellä mainittujen oikeuksien soveltamiseksi. Lisäksi direk-

tiivillä pyritään yksinkertaistamaan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oleskeluoikeuteen liittyviä muodollisuuksia.

Ulkomaalaislain säännökset vastaavat sisällöltään pääosin direktiivin säännöksiä, sillä ulkomaalaislain valmistelun aikana direktiivin ehdotuksia pyrittiin jo ottamaan huomioon mahdollisimman kattavasti. Esityksellä ulkomaalaislain säännökset saatetaan kaikilta osin direktiivin mukaisiksi, ja samalla 10 luvun rakennetta ja luvun säännösten sisältöä muutetaan vastaamaan paremmin direktiivin säännöksiä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi ti-
lassa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Esitetyllä ulkomaalaislain muutoksella pannaan täytäntöön Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2004/38/EY) eli niin sanottu vapaan liikkuvuuden direktiivi. Ulkomaalaislain kokonaisuudistuksessa (301/2004) pyrittiin mahdollisimman pitkälle ottamaan huomioon silloin vielä valmisteilla ollut direktiivi. Ulkomaalaislaki vastaakin pääosin direktiivin säännöksiä. Nyt käsiteltävässä lakiesityksessä ulkomaalaislakia täsmennetään ja täydennetään vastaamaan voimaan tulleen direktiivin sisältöä.

Esityksessä ulkomaalaislain 10 luvun soveltamisala määritetään tarkemmin siten, että 10 luku sovellettaisiin vastaisuudessa ainoastaan sellaisiin unionin kansalaisiin ja heidän perheenjäseniinsä, jotka käyttävät direktiivin mukaista liikkumisoikeuttaan. Lain 10 luku ei jatkossa esimerkiksi enää koskisi unionin kansalaisen perheenjäseniä, jotka tulevat Suomeen suoraan unionin ulkopuolelta ilman, että he ovat aiemmin asuneet unionin kansalaisen kanssa unionin alueella. Ehdotettuun lakiin sisältyy myös mahdollisuus myöntää unionin kansalaiselle tai hänen rinnastettavalle taikka näiden perheenjäsenelle oleskelulupa ulkomaalaislain 4 luvun perusteella, jos 10 luku ei voida heihin soveltaa. Oleskeluoikeuden rekisteröinti on kuitenkin pääsääntö unionin kansalaisen oleskelulle Suomessa.

Unionin kansalainen saa jatkossakin oleskella Suomessa enintään kolme kuukautta ilman muita edellytyksiä kuin se, että hänellä on voimassa oleva henkilökortti tai passi. Jos hän oleskelee Suomessa yli kolme kuukautta, hänen on haettava oleskelunsa rekisteröintiä. Unionin kansalaiselle on annettava rekisteröintitodistus välittömästi sen jälkeen, kun hän on antanut sel-

vityksen siitä, että hän täyttää rekisteröinnin edellytykset. Unionin kansalaisen perheenjäsenelle, joka ei ole unionin kansalainen, myönnetään oleskelukortti. Aikaa, jonka jälkeen unionin kansalainen saa oikeuden pysyvään oleskeluun, pidennetään direktiivin mukaisesti neljästä vuodesta viiteen vuoteen. Unionin kansalaiselle, jolla on oikeus pysyvään oleskeluun, myönnetään pysyvän oleskeluoikeuden osoittava todistus. Unionin kansalaisen perheenjäsenelle, joka ei ole unionin kansalainen, myönnetään pysyvän oleskeluoikeuden perusteella pysyvä oleskelukortti.

Esityksellä helpotetaan unionin kansalaisten perheenjäsenten maahantuloa. Perheenjäseneltä, jolla on voimassa oleva 10 luvussa tarkoitettu perheenjäsenen oleskelukortti, ei edellytetä jatkossa viisumia. Tällaisen perheenjäsenen passiin ei myöskään merkitä maahantulo- tai maastapoistumisleimoja. Lakiin lisätään myös valitusoikeus sellaisiin kielteisiin viisumipäätöksiin, jotka koskevat Suomen kansalaisen tai unionin kansalaisen perheenjäsentä, joka käyttää oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen.

Valiokunta pitää tärkeänä direktiivin mukaisena tavoitetta parantaa unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä asemaa ja mahdollisuuksia käyttää oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen. Tässä suhteessa on tärkeää myös viranomaistoiminnan sujuvuus ja nopea päätöksenteko ja se, että toimintaan voidaan osoittaa riittävästi voimavaroja.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin sekä yhden uuden lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavasti.

Yksityiskohtaiset perustelut**1. Laki ulkomaalaislain muuttamisesta**

47 §. *Jatkuvan oleskeluluvan myöntäminen ulkomailla olevalle henkilölle. Uusi.* Esityksen käsittelyn yhteydessä on käynyt ilmi, että esityksessä ei ole otettu huomioon tilannetta, jossa on kysymys oleskeluluvan myöntämisestä sellaisen kolmannen maan kansalaisen perheenjäsenelle, jolla on 10 luvun mukainen oleskeluoikeus yksinomaan henkilökohtaisilla perusteilla. Tällaisella kolmannen maan kansalaisella tarkoitetaan henkilöä, joka on tullut maahan unionin kansalaisen perheenjäsenenä ja jolle on myönnetty oleskelukortti, mutta oleskeluoikeus on muuttunut henkilökohtaiseksi niin, että se ei enää ole riippuvainen unionin kansalaisesta, esimerkiksi unionin kansalaisen kuoleman taikka avioeron johdosta. Oleskeluoikeuden säilymisestä tällaisessa tilanteessa säädettäisiin lakiesityksen 161 d ja 161 e §:ssä.

Selvityksen mukaan lakiesityksen 50 a § tai ulkomaalaislain 4 luku muutoinkaan ei antaisi mahdollisuutta oleskelukortilla oleskelevan ulkomaalaisen uuden perheenjäsenen, esimerkiksi aviopuolison, maahantulolle. Tilanne koskee esimerkiksi oleskelukortilla oleskelevaa henkilöä, joka on eronnut unionin kansalaisesta ja avioitunut uudestaan kolmannen maan kansalaisen kanssa. Lakiesityksen 50 a §:n perusteella oleskelukortilla oleskelevan perheenjäsenelle ei voitaisi myöntää oleskelulupaa. Ei myöskään ole muuta lainkohtaa, jonka perusteella oleskelulupa voitaisiin myöntää. Direktiivin perusteella oleskelukorttia ei voida myöntää perheenjäsenen perheenjäsenelle. Valiokunta pitää tarpeellisena, että lakiin lisätään säännös, jonka perusteella oleskelulupa voidaan myöntää oleskelukortilla oleskelevan perheenjäsenelle, ja ehdottaa tätä koskevan säännöksen sisällyttämistä ulkomaalaislain 47 §:n 3 momenttiin.

68 §. *Paikallispoliisi oleskelulupaviranomaisena.* Valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 momentin 1 kohtaan lisätään siitä epähuomiossa pois jääneet sanat "Suomessa olevalle". Esityksen

tarkoitus on ollut, että poliisin toimivalta koskee vain Suomessa olevia henkilöitä. Todettakoon, että oleskelulupaa voi hakea myös ulkomailta, mutta tällöin toimivaltainen viranomaisen on Ulkomaalaisvirasto.

Hallituksen esityksessä on pyritty ennakoimaan eduskunnassa samanaikaisesti käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen HE 94/2006 vp sisältämää muutosesitystä. Nyt käsiteltävänä olevalla esityksellä muutetaan kuitenkin voimassa olevaa ulkomaalaislain 68 §:ää sellaisena kuin se on osaksi laissa 34/2006. Tämä on tarpeen ottaa huomioon myös lakiehdotuksen johdantauseessa.

10 luku. Euroopan unionin kansalaisen ja hänen rinnastettavan oleskelu

153 §. *Luvun soveltamisala.* Saadun selvityksen mukaan direktiiviä tulee tulkita siten, että unionin kansalaisella on direktiivin mukainen liikkumisoikeus riippumatta siitä, siirtyykö hän Suomeen suoraan toisesta jäsenvaltiosta vai kolmannesta valtiosta, jossa hän on asunut välittömästi ennen siirtymistään. Sama koskee myös ulkomaalaislain 10 luvun soveltamista rekisteröitymismenettelyineen. Sen sijaan perheenjäsenen osalta on nimenomaan merkitystä sillä, onko kyse liikkumisesta jäsenvaltioiden sisällä vai saapumisesta unionin alueelle kolmannesta maasta. Hallituksen esityksessä ehdotettu momentin sanamuoto saattaisi unionin kansalaisen kohdalla johtaa sellaiseen erheelliseen tulkintaan, että unionin ulkopuolelta muuttavaan unionin kansalaiseen ei voitaisi soveltaa 10 luvun rekisteröintimenettelyä. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että unionin kansalaiseen viittaavasta sivulauseesta poistetaan sanat "toisesta jäsenvaltiosta".

153 a §. *Poikkeus luvun soveltamisalaan.* Pykälässä selvennetään 10 luvun soveltamisalan sisältöä. Esitetyn 153 a §:n mukaan unionin kansalaiselle, jonka oleskeluoikeutta ei voida rekisteröidä tai vahvistaa tämän luvun säännösten perusteella, voidaan poikkeuksellisesti myöntää oleskelulupa 4 luvun perusteella. Unionin kansalaisen perheenjäsenelle, joka itse ei ole unionin

kansalainen, myönnetään oleskelulupa 4 luvun perusteella, jos häneen ei sovelleta tämän luvun säännöksiä. Selvyyden vuoksi valiokunta toteaa, että kyseisissä tapauksissa oleskeluoikeus voidaan oleskeluluvan myöntämisen jälkeen rekisteröidä milloin tahansa, kun rekisteröinnin edellytykset täyttyvät.

156 §. Yleinen järjestys ja yleinen turvallisuus. Pykälän säännöksiä unionin kansalaisen ja hänen perheenjäsenensä maahan tulon ja maassa oleskelun edellytyksistä esitetään täsmennettäväksi direktiivin 27 artiklassa säädetyn perusteella. Esityksen mukaan unionin kansalaisen ja hänen perheenjäsenensä maahantulon ja maassa oleskelun edellytyksenä on, että heidän ei katsota vaarantavan yleistä järjestystä tai yleistä turvallisuutta. Kansanterveydestä maahantulon ja oleskelun epäävänä seikkana esitetään säädettäväksi erillisessä uudessa 156 a §:ssä.

Voimassa olevassa 156 §:ssä käytetään käsitettä yleinen järjestys ja turvallisuus. Lakiehdotuksen 156 §:ssä on omaksuttu ilmaisu yleinen järjestys ja yleinen turvallisuus. Selvityksen mukaan näillä sanamuodoilla ei ulkomaalaislaissa ole tarkoitettu olevan sisällöllisiä eroja. Lisäämällä sana "yleinen" sanan "turvallisuuden" eteen on tarkoitus selventää, että pykälän tarkoitamisissa tapauksissa riittää jomman kumman vaarantaminen: yleisen järjestyksen tai yleisen turvallisuuden. Myös direktiivissä on eroteltu yleinen järjestys ja yleinen turvallisuus. Pykälän 2 momentissa määritetään se, milloin on kyse pykälässä tarkoitettusta yleisen järjestyksen tai yleisen turvallisuuden vaarantumisesta, joka muodostaa perusteen evätä maahan tulo tai maassa oleskelu.

158 a §. Oikeus oleskella yli kolme kuukautta. Ulkomaalaislain 3 §:n 9 kohdan mukaan elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan henkilöä, joka harjoittaa elinkeinoa tai ammattia omissa nimissään (ammattinharjoittaja) tai on yritysvastuun kannalta tällaiseen henkilöön rinnastettava. Selvityksen mukaan direktiivissä käytetyn käsitteen itsenäinen ammatinharjoittaja on nyt käsiteltävänä olevaa hallituksen esitystä laadittaessa

tulkittu tarkoittavan ulkomaalaislaissa mainittua ammatinharjoittajaa, mutta ei yritysvastuun kannalta tällaiseen rinnastettavaa. Tätä lähtökohtaa on käytetty esityksessä johdonmukaisesti. Siten esimerkiksi 158 a §:n 1 momentin 1 kohdassa, jonka mukaan unionin kansalainen saa oleskella Suomessa yli kolmen kuukauden ajan muun muassa, jos hän harjoittaa taloudellista toimintaa itsenäisenä ammatinharjoittajana, on kyse nimenomaan ulkomaalaislain tarkoittamasta ammatinharjoittajasta. Lakiehdotuksen 164 §:ssä mainitaan elinkeinon harjoittaminen, jolla viitataan edellä mainittuun laajempaan käsitteeseen kattaen sekä omissa nimissään toimivat että yritysvastuun kannalta tällaiseen rinnastettavat. Mitä tulee mainitun 164 §:n sisältöön, säännöksen tarkoituksena on selventää se seikka, että sikäli kuin unionin kansalainen tai hänen perheenjäsenensä tulee maahan vapaan liikkuvuuden puitteissa, hän voi harjoittaa elinkeinoa ilman elinkeinonharjoittajan oleskelulupaa.

Ulkomaalaislaissa olevassa elinkeinonharjoittajan käsitteessä on havaittu eräitä selkeyttämistarpeita, joihin on kiinnitetty huomiota muun muassa lokakuussa 2006 hyväksytyssä maahanmuuttopoliittisessa ohjelmassa. Käsitellessään ministeriön selvitystä maahanmuuttopoliittisen ohjelman uudistamisesta valiokunta on muiden seikkojen ohella pitänyt tärkeänä, että elinkeinonharjoittajien maahanmuuton edistämiseen kiinnitetään huomiota, ja pitänyt muun muassa elinkeinonharjoittajan lupajärjestelmän selkeyttämistä ja elinkeinonharjoittajan käsitteen täsmenämistä tarpeellisina toimenpiteinä (HaVL 19/2006 vp — MINS 1/2006 vp).

159 a §. Selvitykset oleskeluoikeuden rekisteröinnille. Pykälässä säädettäisiin oleskeluoikeuden rekisteröinnin yhteydessä esitettävistä selvityksistä. Direktiivin 8 artiklan 3 kohdan mukaan rekisteröintitodistuksen antamista varten jäsenvaltiot voivat vaatia ainoastaan kyseisessä kohdassa mainitut selvitykset. Hakijan ollessa työntekijä hänen voidaan direktiivin suomenkielisen toisinnon mukaan vaatia esittävän työnantajalta saadun vahvistuksen työsuhteesta tai todistuksen työssäolosta. Saadun selvityksen

mukaan pykälän tarkoituksena ei kuitenkaan ole ollut rajata pois muita palvelussuhteita, esimerkiksi virkasuhdetta. Säännöstä on tämän vuoksi tarpeen täsmentää. Voimassa olevan ulkomaalaislain 3 §:n 8 kohdan määritelmän mukaan tässä laissa tarkoitetaan ansiotyöllä työskentelyä työ-, virka- tai muussa palvelussuhteessa, jossa työtä tehdään vastikkeellisesti. Näin ollen valiokunta pitää perusteltuna, että 159 a §:n 1 kohta muotoillaan uudelleen viitaten ansiotyöhön ja muuttaen sana "työsuhde" yleisempään ilmaisuun "palvelussuhde".

161 e §. Perheenjäsenen oleskeluoikeuden säilyminen avioeron, avioliiton mitättömäksi julistamisen ja rekisteröidyn parisuhteen päättymisen jälkeen. Valiokunta ehdottaa, että pykälän otsikko muutetaan vastaamaan paremmin pykälän sanamuotoa.

167 §. Unionin kansalaisen ja hänen perheenjäsenensä käännättämisen perusteet. Pykälän käsittelyn yhteydessä on asiantuntijakuulemisessa tullut esiin kysymys siitä, voidaanko unionin kansalainen käännättää ulkomaalaislain 9 luvun säännösten perusteella, jos henkilö ei täytä vapaan liikkuvuuden edellytystä riittävien varojen osalta eikä häntä 10 luvun perusteella voida käännättää eikä määrätä hänelle maahantulo-kieltoa. Selvityksen mukaan lähtökohtaisesti 10 luvun säännöksiä sovelletaan niin kauan, kunnes unionin kansalainen tai hänen perheenjäsenensä siirtyy 4 luvun oleskelulupajärjestelmän piiriin. Ehdotetut 167 ja 168 § eivät näyttäisi ottavan huomioon esimerkiksi tilannetta, jossa henkilöllä on oleskelulupa. Valiokunta pitää aiheellisena, että 9 luvun käyttöä kysymyksen tarkoittamissa tilanteissa selvitetään. Sikäli kuin 9 luvun säännösten soveltaminen osoittautuisi perustelluksi, soveltaminen edellyttäisi kuitenkin nimenomaista, erikseen valmisteltavaa säännöstä.

185 §. Ulkomaalaisrikkomus. Lakiesityksen 185 §:ssä esitetään sanktioitavaksi muun muassa se, että henkilö laiminlyö velvollisuutensa rekisteröidä oleskelunsa taikka hakea oleskelukorttia tai pysyvää oleskelukorttia. Rekisteröity-

misvelvollisuudella ja sen laiminlyönnin sanktioinnilla pyritään vaikuttamaan unionin kansalaisen toimintaan, että he rekisteröisivät oleskelunsa, mikä puolestaan parantaisi viranomaisrekistereiden ajantasaisuutta ja helpottaisi esimerkiksi tilastotietojen tuottamista. Tässä yhteydessä valiokunta korostaa samalla viranomaisten, työmarkkinajärjestöjen ja työnantajien tehokkaan tiedottamisen merkitystä rekisteröitymisen aktivoimiseksi.

191 §. Valituskiellot. Hallituksen esityksessä esitetään 191 §:n 1 momentin 1 kohdassa poistettavaksi valituskiellon piiristä sellaiset viisumipäätökset, jotka koskevat unionin kansalaisen perheenjäsentä tai sellaisen Suomen kansalaisen perheenjäsentä, joka on käyttänyt direktiivin mukaista liikkumisoikeuttaan. Säännöksessä päätöksellä tarkoitetaan nimenomaan sellaista kielteistä viisumipäätöstä, jolla tällaisen henkilön vapaa liikkuvuus evätään. Valiokunta katsoo, että säännöstä tulee tältä osin täsmentää. Tässä tarkoitettusta kielteisestä viisumipäätöksestä säädetään tarkemmin lakiehdotuksen 155 a §:n 3 momentissa.

2. Laki opintotukilain 1 §:n muuttamisesta

1 §. Soveltamisala. Direktiivin V luku sisältää oleskeluoikeutta ja pysyvää oleskeluoikeutta koskevia säännöksiä. Yleisten EU-periaatteiden mukaisesti kaikkia unionin kansalaisia on kohdeltava tasavertaisesti jäsenvaltion kansalaisten kanssa. Selvityksen mukaan ennen pysyvän oleskeluoikeuden myöntämistä jäsenvaltion ei kuitenkaan tarvitse myöntää oikeutta sosiaalivastuuseen muille kuin palkatuille työntekijöille ja heidän perheenjäsenilleen eikä elinkustannuksiin tarkoitettua toimeentulotukea sellaisille oleskeluoikeuden haltijoille, jotka ovat tulleet kyseiseen jäsenvaltioon opiskelemaan.

Hallituksen esityksessä ulkomaalaislakiin esitetyn 161 g §:n 1 momentin mukaan unionin kansalaisella, joka on oleskellut Suomessa laillisesti ja yhtäjaksoisesti viisi vuotta, on oikeus pysyvään oleskeluun. Mitä 1 momentissa säädetään, koskee pykälän 2 momentin perusteella

myös unionin kansalaisen perheenjäsentä, joka itse ei ole unionin kansalainen ja joka on oleskellut Suomessa unionin kansalaisen kanssa laillisesti ja yhtäjaksoisesti viisi vuotta. Jotta pysyvän oleskeluoikeuden saaneelle unionin kansalaiselle ja hänen perheenjäsenelleen voitaisiin myöntää opintotukea samoin edellytyksin kuin Suomen kansalaiselle, on tarpeen muuttaa opintotukilain (65/1994) 1 §:n 2 momenttia. Kyseisessä lainkohdassa säädetään siitä, milloin muuhun kuin Suomen kansalaiseen sovelletaan opintotukilain säännöksiä. Säännöksen voimassa olevan sanamuodon (laki 768/2001) mukaan Suomen kansalaista koskevia tämän lain säännöksiä sovelletaan myös henkilöön, joka Euroopan yhteisön lainsäädännön taikka Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen nojalla on oikeutettu tämän lain mukaiseen opintotukeen.

Edellä olevan perusteella valiokunta ehdottaa, että opintotukilain 1 §:n 2 momentti muutetaan siten, että nykyinen säännös muodostettaisiin momentin 1 kohdaksi ja momenttiin lisättäisiin 2 kohdaksi uusi säännös, joka koskisi henkilöä, jolla on ulkomaalaislain 10 luvussa säädetty oikeus pysyvään oleskeluun Suomessa. Selvytyden vuoksi valiokunta toteaa, että molem-

pien kohtien osalta unionin kansalaisen perheenjäsenen sovelletaan ulkomaalaislain 154 §:n määritelmää perheenjäsenestä.

Kuten edellä on todettu, ulkomaalaislain 161 g §:n perusteella unionin kansalaiset ja heidän perheenjäsenensä saavat pysyvän oleskeluoikeuden viiden vuoden laillisen ja yhtäjaksoisen oleskelun jälkeen. Pysyvä oleskeluoikeus todetaan antamalla unionin kansalaiselle pysyvän oleskeluoikeuden osoittava todistus (161 h §) ja myöntämällä perheenjäsenelle, joka itse ei ole unionin kansalainen, pysyvä oleskelukortti (162 §). Työskentelyn tai ammatin harjoittamisen päättänyt henkilö voi saada oikeuden pysyvään oleskeluun jo ennen viisi vuotta kestänyttä oleskelua ulkomaalaislain 163 §:ssä säädettyillä perusteilla.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotus) ja

että hyväksytään uusi 2. lakiehdotus (Valiokunnan uusi lakiehdotus).

Valiokunnan muutosehdotus

1.

Laki

ulkomaalaislain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 2004 annetun ulkomaalaislain (301/2004) 47 §:n 3 momentti, 50 §, 68 §:n 1 momentti, 153—156 §, 157 §:n 1 momentti, 158—170 §, 171 §:n 1 ja 2 momentti, 172 §:n 5 momentti, 185 §:n 1 momentti ja 191 §:n 1 momentin 1 kohta,

sellaisina kuin niistä ovat 68 §:n 1 momentti *osaksi*, 169 § ja 171 §:n 2 momentti laissa 34/2006, sekä

lisätään 32 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 50 a, 153 a, 155 a, 156 a, 158 a, 159 a, 161 a—161 h, 168 a ja 168 b §, 172 §:ään uusi 6 momentti sekä lakiin uusi 172 a ja 172 b § seuraavasti:

32 §
(Kuten HE)

47 § (Uusi)

*Jatkuvan oleskeluluvan myöntäminen ulkomail-
la olevalle henkilölle*

— — — — —
Kun ulkomaalaiselle on myönnetty jatkuva tai
pysyvä oleskelulupa, hänen perheenjäsenelleen
myönnetään jatkuva oleskelulupa. *Kun ulko-
maalaiselle on myönnetty 10 luvun mukainen
oleskelukortti unionin kansalaisen perheenjäse-
nenä ja hän on säilyttänyt 161 d tai 161 e §:n pe-
rusteella oleskeluoikeutensa henkilökohtaisten
perusteidensa nojalla, hänen perheenjäsenel-
leen myönnetään jatkuva oleskelulupa.*

50 ja 50 a §
(Kuten HE)

68 §

Paikallispoliisi oleskelulupaviranomaisena

Ulkomaalaisen asuinpaikan kihlakunnan po-
liisilaitos myöntää:

- 1) oleskeluluvan Suomen kansalaisen Suo-
messa olevalle perheenjäsenelle ja tämän ala-
ikäiselle naimattomalle lapselle sekä Suomessa
asuvan ja oleskelunsa rekisteröineen unionin
kansalaisen *Suomessa olevalle* perheenjäsenelle
ja tämän alaikäiselle naimattomalle lapselle;
- 2) uuden määräaikaisen oleskeluluvan; ja
- 3) pysyvän oleskeluluvan maassa oleskeleval-
le ulkomaalaiselle (*poist.*)
(4 kohta *poist.*)

10 luku

**Euroopan unionin kansalaisen ja häneen rin-
nastettavan oleskelu**

153 §

Luvun soveltamisala

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Lukua sovelletaan unionin kansalaiseen, joka
siirtyy (*poist.*) Suomeen, sekä hänen perheenjä-
seneensä, joka siirtyy toisesta jäsenvaltiosta hä-
nen mukanaan tai seuraa häntä myöhemmin ja
joka ennen siirtymistään on oleskellut unionin
kansalaisen kanssa toisessa jäsenvaltiossa lailli-
sesti ja muutoin kuin tilapäisesti.

(4 mom. kuten HE)

153 a, 154, 155, 155 a, 156, 156 a, 157, 158,
158 a ja 159 §
(Kuten HE)

159 a §

Selvitykset oleskeluoikeuden rekisteröinnille

Rekisteröintitodistusta haettaessa on esitettä-
vä voimassa oleva henkilökortti tai passi sekä:

- 1) jos *kyse on ansiotyöstä*, työnantajalta saa-
tu vahvistus *palvelussuhteesta* tai todistus työs-
säolosta;

(2—4 kohta kuten HE)

160, 161 ja 161 a—d §
(Kuten HE)

161 e §

*Perheenjäsenen oleskeluoikeuden säilyminen
avioliiton purkautuessa*

(1—3 mom. kuten HE)

161 f—h, 162—168, 168 a ja b, 169—172, 172 a
ja b ja 185 §
(Kuten HE)

191 §

Valituskiellot

Seuraaviin tämän lain nojalla tehtyihin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla:

1) viisumin myöntämistä, viisumin voimassaoloajan tai viisumiin merkittyjen oleskelupäivien muuttamista, viisumin peruuttamista taikka viisumipäätöksen perustelujen ilmoittamista koskeva päätös, jollei kyse ole sellaisen unionin

tai Suomen kansalaisen perheenjäsentä koskevasta *kielteisestä viisumipäätöksestä*, johon sovelletaan 10 luvun säännöksiä unionin kansalaisen ja hänen perheenjäsentensä oikeudesta liikkua vapaasti;

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Valiokunnan uusi lakiehdotus

2.

Laki

opintotukilain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 1 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 768/2001, seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Suomen kansalaista koskevia tämän lain säännöksiä sovelletaan myös henkilöön: *(poist.)*

1) joka Euroopan yhteisön lainsäädännön taikka Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuk-

sen nojalla on oikeutettu tämän lain mukaiseen opintotukeen; taikka

2) jolla on ulkomaalaislain (301/2004) 10 luvussa säädetty oikeus pysyvään oleskeluun Suomessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 26 päivänä tammikuuta 2007

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Matti Väistö /kesk	Esko Kurvinen /kok
vpj.	Veijo Puhjo /vas	Lauri Kähkönen /sd
jäs.	Janina Andersson /vihr	Heli Paasio /sd
	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Satu Taiveaho /sd
	Lasse Hautala /kesk	Tapani Tölli /kesk
	Rakel Hiltunen /sd	Ahti Vielma /kok
	Hannu Hoskonen /kesk	Tuula Väätäinen /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne.